Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

2024/2030DEC

21.2.2025

STANOVISKO

Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví

pro Výbor pro rozpočtovou kontrolu

k udělení absolutoria za plnění rozpočtu agentur Evropské unie na rozpočtový rok 2023
(2024/2030(DEC))

Zpravodajka: Lina Gálvez

PA_NonLegDec

STANOVISKO

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví vyzývá Výbor pro rozpočtovou kontrolu jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil:

A. vzhledem k tomu, že podle článku 8 Smlouvy o fungování EU usiluje Unie při všech svých činnostech o odstranění nerovností a podporu rovného zacházení pro muže a ženy, čímž zavádí zásadu genderového mainstreamingu; vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů musí být začleněna do všech politik a činností EU, a to i prostřednictvím genderového rozpočtování na všech úrovních rozpočtového procesu; vzhledem k tomu, že rovnost je základním právem podle Lisabonské smlouvy a jednou z priorit Unie a dosažení rovnosti žen a mužů má zásadní význam pro dodržování těchto práv; vzhledem k tomu, že Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) hraje ústřední úlohu při podpoře orgánů Unie a členských států při dosahování tohoto cíle; vzhledem k tomu, že cílem EIGE je přispívat k prosazování rovnosti žen a mužů a posilovat ji, včetně začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do všech politik EU, což je úkol, při jehož plnění se osvědčil jako zásadně důležitý a účinný; vzhledem k tomu, že se proto zdůrazňuje, že EIGE musí mít k dispozici dostatečné a stabilní finanční a lidské zdroje, aby mohl plnit své úkoly;

B. vzhledem k tomu, že EIGE byl zřízen, aby přispíval k prosazování rovnosti žen a mužů v Unii a posiloval ji, včetně začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do všech politik Unie a vyplývajících vnitrostátních politik, aby bojoval proti diskriminaci založené na pohlaví a aby zvyšoval informovanost občanů Unie o této problematice;

C. vzhledem k tomu, že hlavním posláním EIGE je dosažení rovnosti žen a mužů v EU prováděním výzkumu, shromažďováním a sdělováním údajů a rozvojem metod pro zlepšení statistik a shromažďování údajů, měřením stavu rovnosti žen a mužů na úrovni EU i členských států, vývojem metodických nástrojů a poskytováním technické podpory pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a spoluprací s orgány EU, členskými státy EU, agenturami EU, mezinárodními organizacemi, akademickou obcí, občanskou společností a dalšími zúčastněnými stranami;

D. vzhledem k tomu, že index rovnosti žen a mužů 2023 v Evropské unii (EU) poprvé překročil 70 bodů, což představuje mírný nárůst o 1,6 bodu od roku 2022; vzhledem k tomu, že zvýšení celkového skóre EU je nejvyšším meziročním nárůstem od prvního vydání indexu v roce 2013; vzhledem k tomu, že některé oblasti vykazují známky regrese, zejména v ekonomické a příjmové metrice;

E. vzhledem k tomu, že v roce 2023 se činnost EIGE zaměřila na dvě tematické priority: Zelenou dohodu pro Evropu a genderově podmíněné násilí; vzhledem k tomu, že v době krize jsou ženy zranitelnější a jsou více vystaveny násilí, neboť krize prohlubují již existující strukturální nerovnosti a zhoršují všechny typy genderově podmíněného násilí, ať už je to násilí fyzické, sexuální nebo psychické; vzhledem k tomu, že dodržování zásady začleňování hlediska rovnosti žen a mužů, zohledňování genderového hlediska a zkoumání dopadu všech politik na ženy jsou klíčovými aspekty dosažení rovnosti žen a mužů; vzhledem k tomu, že ženy jsou nedostatečně zastoupeny

ve vedoucích funkcích v politice týkající se klimatu, neboť muži stále zastávají 67 % rozhodovacích rolí souvisejících s klimatem; vzhledem k tomu, že EIGE poukázal také na to, že ženy jsou nedostatečně zastoupeny při vytváření a rozvoji čistých inovací; vzhledem k tomu, že jejich zapojení má přidanou hodnotu pro tvorbu evropských politik;

F. vzhledem k tomu, že rovnost žen a mužů v Unii byla obzvláště oslabena důsledky ruské útočné války proti Ukrajině, krizí životních nákladů, jíž jsou ženy neúměrně postiženy, a odmítavým postojem k rovnosti žen a mužů a právům žen; vzhledem k tomu, že to dále prohlubuje nerovnosti; vzhledem k tomu, že EIGE se zaměřil také na genderově podmíněné násilí tím, že pracoval na celounijním průzkumu o genderově podmíněném násilí s cílem napravit desetiletý nedostatek údajů o výskytu násilí páchaného na ženách v EU; vzhledem k tomu, že EIGE usiluje o poskytování důkazů o genderově podmíněném násilí, které mohou podpořit EU a členské státy (i jiné země) v jejich úsilí o vymýcení všech forem násilí;

G. vzhledem k tomu, že agentury EU, jako je EIGE, přispívají k provádění politik EU a usilují o rozvoj udržitelnější, inkluzivnější a konkurenceschopnější Evropy ve prospěch všech občanů EU; vzhledem k tomu, že tyto agentury jsou decentralizované, a tudíž nezávislé při vytváření svých pracovních programů;

1. zdůrazňuje, že za posledních deset let se hospodářské, sociální, pracovní a genderové nerovnosti v rámci členských států i mezi nimi zhoršily; připomíná důležitou úlohu EIGE při chápání a řešení rozsahu a příčin genderové nerovnosti v EU; bere na vědomí trvale vysokou míru plnění rozpočtu EIGE navzdory přetrvávajícímu nedostatku zaměstnanců – v roce 2023 činila míra plnění u prostředků na závazky až 98 % a u prostředků na platby 83 %; blahopřeje EIGE k tomu, že dosáhl cílů svého pracovního programu z 92,76 %; konstatuje, že index rovnosti žen a mužů z roku 2023 se zaměřil na to, jak rozdíly mezi ženami a muži ovlivňují úsilí o ekologickou transformaci, zejména v odvětvích, jako je energetika, inovace v oblasti ekologických technologií a doprava, a jak jsou tímto úsilím ovlivňovány, a vítá skutečnost, že iniciativy EIGE tento jev objasňují;

2. konstatuje, že EIGE byl zřízen jako znalostní centrum EU pro rovnost žen a mužů za účelem provádění nezávislého výzkumu a sdílení osvědčených postupů s cílem odstranit diskriminaci na základě pohlaví, kombinovat výzkum, údaje a nástroje, a pomáhat tak EU a jejím členským státům navrhovat inkluzivní a genderově transformativní politiky a začleňovat hledisko rovnosti žen a mužů do všech svých politik; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné, aby Unie pokročila v oblasti rovnosti žen a mužů s ohledem na probíhající krize, jako je klimatická krize, války, odmítavé reakce vůči rovnosti žen a mužů, protidemokratická hnutí a široce rozšířené genderově podmíněné násilí; zdůrazňuje, že řešení těchto odmítavých reakcí a genderově podmíněného násilí nelze oddělit od řešení hospodářských a sociálních nerovností; vyzývá EIGE, aby jako základní součást svého poslání upřednostnil výzkum a doporučení, která se zaměří na snižování rozdílů v odměňování žen a mužů, zlepšení přístupu žen ke kvalitním pracovním místům a zajištění jejich ekonomické nezávislosti; konstatuje v tomto ohledu, že rozdíly v odměňování žen a mužů v EU činí 13 % a rozdíl ve výši důchodů žen a mužů je 29 %, což má dopad na dobré životní podmínky žen ve společnosti; konstatuje, že v ohrožení jsou i základní práva a tělesná autonomie žen v EU, neboť

přetrvávají útoky proti sexuálnímu a reprodukčnímu zdraví a právům s ním spojeným, včetně práv na umělé přerušení těhotenství; opakuje, že ženy jsou rovněž neúměrně zasaženy klimatickou krizí a válkami a konflikty;

3. uznává vysokou míru úspěšnosti EIGE při vypracovávání opatření a komunikačních kampaní týkajících se rovnosti žen a mužů a zdůrazňuje jeho význam pro osvětu;

4. zdůrazňuje, že je důležité znovu přistoupit k opatřením týkajícím se začleňování hlediska rovnosti žen a mužů, která nedosáhla 100% míry úspěšnosti, zejména z procesních důvodů;

5. poukazuje na důležitý výzkum EIGE, který ukazuje, že násilí je výsledkem nerovností, které postihují všechny ženy, ale že některé skupiny žen jsou vůči násilí zranitelnější, například ženy se zdravotním postižením; vyzývá EIGE, aby se tomuto naléhavému tématu věnoval i nadále;

6. konstatuje, že EIGE již považuje násilí páchané na ženách za jedno z nejzávažnějších porušení lidských práv ve společnosti;

7. souhlasí s EIGE, který při svém výzkumu dospěl k závěru, že ženy a dívky se zdravotním postižením jsou často více ohroženy dopravní chudobou v důsledku omezené cenové dostupnosti, disponibility a přístupnosti dopravy;

8. vítá zprávu EIGE o rovnosti žen a mužů, která prezentovala Chorvatsko a Řecko jako země s nejvyšším podílem žen mezi výzkumnými a inovačními pracovníky v obchodních podnicích v odvětví dodávek elektřiny, plynu a vody; konstatuje, že tyto informace mají přidanou hodnotu pro otázku rovnosti žen a mužů na trhu s energií;

9. konstatuje, že zvýšení personálních výdajů EIGE o 8,5 % lze přičíst inflaci, která zůstává stále na vysoké úrovni, a stejně tak i indexaci platů zaměstnanců ve výši 2,7 %, a že EIGE má i nadále průměrně 45 zaměstnanců; konstatuje, že byly uzavřeny smlouvy se dvěma smluvními zaměstnanci, které jsou financovány na základě dohody o přiznání příspěvku v rámci NPP uzavřené s Generálním ředitelstvím pro politiku sousedství a jednání o rozšíření; konstatuje, že článek 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1922/2006 ze dne 20. prosince 2006 o zřízení Evropského institutu pro rovnost žen a mužů stanoví, že EIGE by měl fungovat nezávisle ve veřejném zájmu; připomíná, že úkolem EIGE je shromažďovat, analyzovat a šířit informace týkající se rovnosti žen a mužů a vyvíjet, analyzovat, hodnotit a šířit metodické nástroje za účelem podpory začlenění hlediska rovnosti žen a mužů do politik Unie a do souvisejících vnitrostátních politik; bere na vědomí, že EIGE má nadále nedostatek zaměstnanců, jak dokládají zjištění druhého externího hodnocení; důrazně vyzývá, aby byly EIGE přiděleny nezbytné rozpočtové a personální prostředky, které mu umožní plnit jeho úkoly, a to i v reakci na rostoucí naléhavé požadavky, technickou pomoc a žádosti o jeho služby;

10. připomíná, že EIGE byl založen proto, aby pomáhal evropským orgánům a členským státům zařazovat problematiku rovnosti žen a mužů do všech politik a bojovat proti diskriminaci na základě pohlaví tím, že bude poskytovat aktuální studie, a že tudíž významně přispívá k úsilí o dosažení skutečné rovnosti žen a mužů;

11. vítá probíhající spolupráci mezi EIGE a Výborem pro práva žen a rovnost pohlaví

(FEMM), zejména příspěvek institutu k pokračujícímu úsilí výboru, pokud jde o genderově podmíněné násilí, rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem, rozdíly v odměňování a důchodech žen a mužů, dopad krizí na ženy, začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a genderové rozpočtování; důrazně podporuje práci institutu, díky které může výbor řádně vykonávat svou činnost; konstatuje, že je důležité, aby byly k dispozici spolehlivé údaje rozčleněné podle pohlaví, které umožní vytvářet politiky založené na faktech; konstatuje, že EIGE může cenným způsobem přispět k činnosti všech výborů Evropského parlamentu a dalších agentur EU, pokud jde o lepší začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do všech politik a opatření EU; vyzývá EIGE, aby ve svém výzkumu a při tvorbě politik přijal meziodvětvový rámec s cílem řešit kumulované sociální a ekonomické znevýhodnění žen z marginalizovaných skupin, včetně žen jiné barvy pleti, migrantek, osob se zdravotním postižením a osob LGBTIQA+; zdůrazňuje, že pro vypracování cílených řešení pro tyto skupiny je důležité shromažďovat rozčleněné údaje;

12. na základě aktuálně dostupných údajů je toho názoru, že lze ředitelce EIGE udělit absolutorium za plnění rozpočtu institutu na rozpočtový rok 2023.

PŘÍLOHA: SUBJEKTY NEBO OSOBY, OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY

Předsedkyně jakožto zpravodajka prohlašuje na svou výhradní odpovědnost, že neobdržela žádný podnět od subjektu nebo osoby, které musí být uvedeny v této příloze v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu.

INFORMACE O PŘIJETÍ VÝBOREM POSKYTUJÍCÍM STANOVISKO

Datum přijetí	18.2.2025
Výsledek konečného hlasování	+: 27 –: 10 0: 1
Členové přítomní při konečném hlasování	Abir Al-Sahlani, Mireia Borrás Pabón, Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Rosa Estaràs Ferragut, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Chiara Gemma, Assita Kanko, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Maria Noichl, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Marko Vešligaj, Maria Walsh, Lucia Yar
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Elena Donazzan, Loucas Fourlas, Elisabeth Grossmann, Jana Toom
Poslanci uvedení v čl. 216 odst. 7 jednacího řádu přítomní při konečném hlasování	Gabriella Gerzsenyi, Nikos Papandreou

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POSKYTUJÍCÍM STANOVISKO

27	+
PPE	Loucas Fourlas, Gabriella Gerzsenyi, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Sirpa Pietikäinen, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Valérie Devaux, Jana Toom, Lucia Yar
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Maria Noichl, Nikos Papandreou, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Marko Vešligaj
The Left	Elena Kountoura, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Elena Donazzan, Chiara Gemma, Assita Kanko, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

1	0
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Význam zkratek:
+ : pro
- : proti
0 : zdrželi se